

Osen kommune
Servicekontoret

Det Kongelige Landbruks- og Matdepartement

Postboks 8007, Dep
0030 OSLO

MELDING OM VEDTAK

Deres ref:	Vår ref:	Saksbeh:	Arkivkode:	Dato:
	2008/1430-10	Kirsti Jakobsen,		15.12.2009

Forslag til vernehjemmel i jordloven - høring

Ovennevnte sak har vært oppe til behandling i Osen kommune og følgende vedtak ble fattet:

Hovedutvalg for Utvikling og Miljø i Osen kommune ser svært positivt på at det innføres ett nytt kapittel i jordlova som omhandler vern av dyrka jord for jordbruksproduksjon. Det har vært et stort tankekors at store arealer i Norge i de siste 20-30 åra har fått ulik grad av vern, mens matjorda ikke har vært beskyttet på samme måte. Men skal endringene i jordlova lede til at avgangen av dyrka jord i sentrale strøk reduseres, må terskelen for å gi dispensasjoner *heves vesentlig* i forhold til i dag.

Kommunen har fattet vedtak som gjengitt ovenfor, jf forvaltningslovens §28.2.

Klagefristen er 3 uker regnet fra den dag da brevet kom fram til den påførte adresse. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristens utløp.

Klagen skal sendes skriftlig til den som har truffet vedtaket. Den skal være undertegnet, angi vedtaket det klages over, den eller de endringer som ønskes, og de grunner du vil anføre for klagen. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, bes du også oppgi når denne melding kom fram.

Forvaltningslovens §§ 29-32 inneholder bl.a. bestemmelser om adgangen til å forlenge klagefristen og om adgangen til å påklage vedtaket i de tilfeller klagefristen er oversittet.

Ved henvendelse til kommunen kan du få ytterligere veiledning.

Med hilsen

Kirsti Jakobsen

Postadresse	7740 Steinsdalen	Telefon	72 57 82 00
Besøksadresse	Kommunehuset	Telefaks	72 57 82 01
		E-post	postmottak@osen.kommune.no
		Internett	www.osen.kommune.no
		Bankgiro	4360 06 00169

ØSEN KOMMUNE

Arkiv: L30

Dato: 26.11.2009

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
44/09	Hovedutvalget for Utvikling og Miljø	09.12.2009

Saksbehandler: Ivar Dybdahl

FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN - HØRING

Sakens bakgrunn og innhold:

Det kongelige Landbruks – og Matdepartement har sendt ut til høring en rapport fra Statens landbruksforvaltning (SLF) som omhandler forslag til vern av jord. Dette skal tas inn i jordloven med egne paragrafer (”Vernehjemmel i jordlova”, rapport nr. 7/2009). LMD har i høringsbrevet gitt bakgrunnen for forslaget, samt listet opp de endringene i jordloven som blir en konsekvens av forslaget. Departementet har gjort sine egne vurderinger, og har i forslaget til *lovtekst* andre formuleringer og plassering av de nye paragrafene enn det SLF har.

Erfaringene har vist at jordvernet ofte taper i lokalpolitiske planprosesser, og at det svært ofte er verdifulle jordressurser som må vike for utbygging. Tallene for omdisponering av dyrka jord viser at det er behov for sterkere virkemidler enn de vi har i plan- og bygningsloven og jordloven. Avgangen av dyrka jord er betydelig større enn Regjeringens målsetting, jf tall fra KOSTRA- rapportene.

I rapporten *foreslår* SLF en hjemmel i jordlova § 8b for vern av dyrka jord. Kongen gis myndighet til å gi verdifulle jordressurser et varig vern; de vernede områdene gis betegnelsen jordvernområder. Jordbruksdriften i jordvernområdene kan i hovedsak fortsette som før, og de vil være beskyttet mot nedbygging.

Avgangen til å omdisponere og fradele dyrka jord i jordvernområdene innskrenkes. Det gis nye bestemmelser om dette gjennom en ny § 8c i jordlova. Avgjørelsesmyndigheten i slike

Postadresse

7740 Steinsdalen

Besøksadresse

Kommunehuset

Telefon 72 57 82 00

Telefaks 72 57 82 01

E-post postmottak@osen.kommune.no

Internett www.osen.kommune.no

Bankgiro 4360 06 00169

saker foreslås lagt til Fylkesmannen. Fylkesmannen vil ha en sentral rolle i utredningen av verneforslag, der det legges til rette for brede medvirkningsprosesser.

Jordvernhjemmelen blir et nyttig verktøy for å gi et varig vern av de mest verdifulle jordressursene, men det skal fortsatt opprettholdes et strengt jordvern utenom jordvernområdene - det skal altså ikke oppfattes slik at et vern legitimerer en mer lempelig praksis i andre områder.

Departementet foreslår at det skal opprettes et nytt kapittel VI i jordlova, med nye paragrafer 13, 14 og 15, som omhandler vern av dyrka jord for jordbruksproduksjon. Disse går på hva slags jord som det kan være aktuelt å legge ut som jordvernområde (vedtak om oppretting av jordvernområde - § 13), bruken av dyrka jord i jordvernområde (§ 14) og § 15 om handsaminga av saker etter jordvern.

Vurdering:

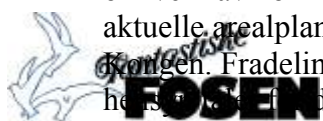
Behovet for et sterkt jordvern dokumenteres gjerne ved å vise til at vi i Norge kun har 2,2 dekar dyrka jord pr. innbygger, mens det på verdensbasis er 2,7 dekar dyrka jord pr. borger. Det er fortsatt et visst potensiale for nydyrking i Norge, men det vil som oftest være slik at kvaliteten på og tilgjengeligheten av denne ikke er like god som de arealene som allerede har vært i drift i generasjoner. FN s generalsekretær har utalt at matproduksjonen må økes med 50% innen 2030 dersom den økte etterspørselen skal kunne dekkes.

Hovedutvalg for Utvikling og Miljø (UM) vil være godt kjent med det viktigste lovverket som regulerer areal-disponering. Jordloven av 12. mai 1995 nr. 23 er svært sentral, både gjennom formåls-paragrafen og §§ 9 og 12 som omhandler omdisponering og deling. Jordlova har i dag ingen regler som har som formål å sikre varig vern av jordressursene. Lovens regler er rettet mot regulering av den faktiske bruken av jorda, men ikke vern i et langsiktig perspektiv. Selv om det i prinsippet er forbud mot omdisponering og deling, er det adgang til å gi dispensasjon fra begge bestemmelser.

Plan- og bygningsloven er på samme vis essensiell; gjennom de vedtak som fattes ved kommuneplan- og reguleringsplanarbeid legges sterke føringer for arealbruken. Plandelen iden nye plan- og bygningsloven inneholder ingen hjemmel for varig vern av verdifulle jordressurser sett fra nasjonalt ståsted.

Norsk lovgivning har i dag ingen hjemmel for vern av jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjon på arealene. Det er ganske betegnende at arealer vernet/fredet etter naturmangfoldloven har sterkere vern mot nedbygging enn det dyrka jord har.

SLF foreslår at det legges opp til verneprosesser der det foretas en grundig vurdering av hvilke arealer som bør vernes. Grunneiere og lokale myndigheter må medvirke. Spørsmålet om vern av konkrete arealer må vurderes opp mot det utbyggingspress arealene er utsatt for, aktuelle arealplaner og nasjonale politiske føringer. Endelig vedtak om vern bør fattes av kommunen. Fradeling av dyrka jord innenfor jordvernområdene bør bare skje der nasjonale hensyn er tilfredsstillende. Dette er et strengere vilkår enn "samfunnsinteresser av stor vekt" og krever at formålet med fradelingen er av nasjonal, ikke bare lokal interesse.

Postadresse

7740 Steinsdalen

Besøksadresse

Kommunehuset

Telefon 72 57 82 00

Telefaks 72 57 82 01

E-post postmottak@osen.kommune.no

Internett www.osen.kommune.no

Bankgiro 4360 06 00169

Mange kommuner utarbeidet i sin tid kart over såkalte ”kjerneområder” for landbruk, så slik sett vil det i flere sentrale strøk av landet allerede være foretatt noen vurderinger som både lokale og regionale myndigheter kan bruke i det videre arbeid for å få etablert jordvernområder. Jordvernområdene må være av en viss størrelse og kvalitet. Innføringen av vern *kan* medføre at f. eks. andre små inneklemte jordarealer mellom bebyggelse lettere kan frigis til utbyggingsformål.

I LMD s rapport fra jordverngruppa som heter ”Klimaskifte for landbruket” (07/08), ble det presentert en rekke forslag til virkemidler (11 punkt) for et sterkt jordvern. Foruten forslag om å utarbeide en hjemmel for vern av jordressurser, hadde gruppen også forslag om at det ble utarbeidet Rikspolitiske retningslinjer for jordvern.

SLF foreslår nå at Fylkesmennene må vurdere hvor det bør startes opp med verneprosesser, og om det bør igangsettes straks det kommer inn forslag, eller om man skal vurdere innkomne forslag samlet. SLF mener at det vil være urealistisk å få vurdert alle aktuelle områder for jordvern i en første nasjonal vernerunde. For områder under utredning for vern må det ikke gis dispensasjoner fra vedtatte arealplaner, endre arealbruken eller treffes jordlovsvedtak som hindrer gjennomføring av et evt.vern. SLF anbefaler at det utarbeides konsekvensutredninger etter reglene i ny plan- og bygningslov for de områdene som vurderes for vern. Egne verneforskrifter for det enkelte verneområde kan være aktuelt.

Oppsummering:

Endringsforslagene i jordlova er som følger:

§ 13. Vedtak om oppretting av jordvernområde

Kongen kan vedta at område med verdfull dyrka jord skal vernast som jordvernområde.

Ved avgjerda om vern skal det mellom anna leggjast vekt på i kva grad areala er eigna til mat- eller forproduksjon, om areala har eller kan få noko å seie for nasjonal eller regional mat- eller forproduksjon, om areala er av ein viss storleik og ligg samla, og om areala ligg i eit område der det kan ventast å verta utbyggingspress.

Omsynet til vern av dyrka jord skal vegast mot andre viktige samfunnsinteresser.

Vedtak om vern får ikkje verknad for

- a) tiltak der det allereie er gitt samtykke til omdisponering etter § 9,*
- b) tiltak som krev løyve frå det offentlege etter anna lovverk, og slikt løyve er gitt, eller*
- c) tiltak som ikkje krev samtykke etter § 9, som omdisponering av dyrka jord til driftsbygning og våningshus, dersom tiltaket fysisk er sett i gong når vernevedtaket blir gjort.*

§ 14. Bruk av dyrka jord i jordvernområde

I jordvernområde må dyrka jord ikkje brukast til anna formål enn jordbruksproduksjon. Forbodet gjeld i alle tilfelle kor jorda ikkje vert nytta som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk.

Vernevedtaket kan gi fritaking frå forbodet i første ledd dersom tiltaket ikkje strir mot føremålet til vernevedtaket og det er lite å seie for verneverdiane i jordvernområdet, eller dersom omsynet til tryggleik eller samfunnsinteresser av særleg stor vekt taler for det.

Postadresse

7740 Steinsdalen

Besøksadresse

Kommunehuset

Telefon

72 57 82 00

Telefaks

72 57 82 01

E-post

postmottak@osen.kommune.no

Internett

www.osen.kommune.no

Bankgiro

4360 06 00169

§ 9 tredje til femte ledd og § 12 tredje til sjette ledd gjeld tilsvarende.

§ 15. Handsaming av saker om jordvern.

Når arbeidet med vern etter § 13 tek til, skal Kongen kunngjere eit påtenkt verneforslag i minst ei avis som er alminneleg lesen på staden. Kunngjeringa skal gjere greie for dei viktigaste følgjene av forslaget, jf. § 14. Grunneigarar og rettshavarar i det påtenkte jordvernområdet skal så langt råd er få skriftleg melding om forslaget, og få ein rimeleg frist til å gi merknader for forslaget vert utforma.

Vedtak om vern av dyrka jord for jordbruksproduksjon vert fastsett som forskrift, jf. forvaltningsloven kapittel VII. Overfor grunneigarar og rettshavarar som verneforskrifta får følgjer for, gjeld også reglane om enkeltvedtak i forvaltningsloven. Kongen kan i forskrift gi føresegner som utfyller sakshandsamingsreglene i paragrafen her og forvaltningsloven.

Osen kommune mener at bokstav § 13 bokstav b kan vise seg å være noe upresis, slik at det burde vært sagt noe mer eksakt om hva slags tillatelser vernet ikke får virkning for, jf at for eksempel vedtak om jordvern vil gå foran gjeldende og framtidige arealplaner, herunder bestemmelser om spredt boligbygging i LNF- områder.

I § 14 går det fram at også landbrukstiltak som fører til omdisponering av dyrka jord er forbudt i utgangspunktet. I andre ledd er det åpnet for å kunne gi dispensasjoner når det foreligger ”samfunnsinteresser av særlig stor vekt”. Det er nødvendig å ha en slik ventil i et lovforslag, men praksis i de kommende år vil vise om formuleringen er beskyttende nok for dyrkajorda – er utbygging av motorveier og forsvarsanlegg ”samfunnsinteresser av særlig stor vekt”, mens bygging av boligblokker ikke er det?

Osen kommune mener at alle tiltak som tar sikte på omdisponering av dyrka jord i et område som utredes som jordvernområde blir søknadspliktig. Det synes greit at så vel kommune som høyere forvaltningsnivå gis en reell anledning til å vurdere alle tiltak under en utredning av jordvernområde.

Osen kommune mener at å fastsette egen forskrift for de aktuelle jordvernområdene vil være nødvendig, slik § 15 ledd to angir.

Kontorsjefens innstilling:

Hovedutvalg for Utvikling og Miljø i Osen kommune ser svært positivt på at det innføres ett nytt kapittel i jordlova som omhandler vern av dyrka jord for jordbruksproduksjon. Det har vært et stort tankekors at store arealer i Norge i de siste 20-30 åra har fått ulik grad av vern, mens matjorda ikke har vært beskyttet på samme måte. Men skal endringene i jordlova lede til at avgangen av dyrka jord i sentrale strøk reduseres, må terskelen for å gi dispensasjoner heves vesentlig i forhold til i dag.

--slutt på innstilling--

Saksprotokoll i Hovedutvalget for Utvikling og Miljø - 09.12.2009

Postadresse	7740 Steinsdalen	Telefon	72 57 82 00
		Telefaks	72 57 82 01
Besøksadresse	Kommunehuset	E-post	postmottak@osen.kommune.no
		Internett	www.osen.kommune.no
		Bankgiro	4360 06 00169

Kontorsjefens forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

Endelig vedtak:

Hovedutvalg for Utvikling og Miljø i Osen kommune ser svært positivt på at det innføres ett nytt kapittel i jordlova som omhandler vern av dyrka jord for jordbruksproduksjon. Det har vært et stort tankekors at store arealer i Norge i de siste 20-30 åra har fått ulik grad av vern, mens matjorda ikke har vært beskyttet på samme måte. Men skal endringene i jordlova lede til at avgangen av dyrka jord i sentrale strøk reduseres, må terskelen for å gi dispensasjoner *heves vesentlig* i forhold til i dag.

Roar Leirset
Kontorsjef

Postadresse	7740 Steinsdalen	Telefon	72 57 82 00
		Telefaks	72 57 82 01
Besøksadresse	Kommunehuset	E-post	postmottak@osen.kommune.no
		Internett	www.osen.kommune.no
		Bankgiro	4360 06 00169